GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 28. Mercurĭ 6 (18) Februariu 1885.

Brașovŭ, 5 (17) Februariu 1885.

Foile maghiare au adoptatŭ față cu cetitorii lorŭ tactica, că nu le comunică nicĭ unŭ faptŭ din cele multe și nenumĕrate, cari justifică nemulțămirea nóstră cu starea actuală, ci ele reproducŭ numai câte unŭ pasagiu din articulii foilorŭ nóstre naționale, ce pare mai aspru și mai învërșunatŭ și apoi esclamă c'unŭ aerŭ de nevinovăție: Dați-ne dovedĭ pentru Dumneḍeu, arătați-ne fapte reale prin cari se probațĭ, că vĕ merge așa de rĕu sub stăpânirea ungurĕscă, cum vĕ plângețĭ în pressa vóstră?

Una din foile guvernamentale, ce aparŭ în Clușiu, scriá ḍilele aceste despre Românĭ într'unŭ articulŭ de fondŭ: „Ei vréu ceva, dér nu sciu ce. Le trebue libertate, dér nu sciu ce felŭ sĕ fie. Se vaetă séu turbéză, se rógă séu pretindŭ, dér nicĭodată nu se póte sci pentru ce. Sĕmtŭ că atêrnă cătușile de sclavŭ de mânile și de piciórele lorŭ, întocmai ca unŭ omŭ care-șĭ închipuiesce, că are o bróscă în scăfârliă...."

Cu alte cuvinte: Românii sunt atacațĭ la creerĭ, ei suferŭ de idea fixă, că sunt apĕsațĭ și condamnațĭ la umilitorulŭ rolŭ de iloțĭ, pe când in realitate stările constituționale de aḍĭ ar vĕrsá cu profusiune asupra capului lorŭ tóte libertățile și bunătățile, de care se póte bucura unŭ poporŭ.

Intr'adevĕrŭ ocârmuirea ungurĕscă stă sĕ ne omóre cu dragostea!

Dér unde sunt faptele?

Publiculŭ maghiarŭ cetesce numai foile din Clușiu și din Peșta. Aicĭ sĕ'nțelege că nu vorŭ aflá nicĭ unŭ faptŭ, care sĕ vorbéscă pentru cei asuprițĭ, ci vorŭ vedé înșirate numai faptele gloriόse ale apĕsătorilorŭ.

Cu modulŭ acesta de a ține pe cetitorĭ în nesciință asupra adevĕratelorŭ cause ale nemulțămirei nóstre, foile maghiare credŭ a aduce unŭ serviciu mare causei maghiarismului și ideei de statŭ ce-o propagă. Se'nțelege, pentru ca sĕ se pótă continuá rĕsboiulŭ în contra naționalitățilorŭ trebue susținutŭ spiritulŭ ostilŭ în óstea celorŭ dela putere, apetitulŭ Maghiarului romanofagŭ trebue mereu jidăritŭ, căcĭ altfelŭ cum ar puté elŭ înghițĭ vr'odată pe Românŭ cu opincă cu totŭ?

Puterea ametesce capetele ómenilorŭ și când omulŭ e ametițŭ vede tóte învêrtindu-se împrejurulŭ lui. Celŭ ce e bĕtŭ jură întotdéuna când te vede, că tu eștĭ bĕtŭ și nu elŭ. Astfelŭ ne pomenirămŭ și noi cu imputarea, că Românii arŭ fi aceia carĭ suferŭ de idei fixe. Dacă n'ar fi la mijlocŭ atâta obrăznicĭă și prefăcătoriă, amŭ ḍice că omulŭ vede lumea numai prin ochelarii lui proprii, și amŭ trece la ordinea ḍilei. Dér așa vomŭ respunde c'unŭ nou faptŭ, sperândŭ că póte totŭ se va aflá vr'unŭ Ungurŭ de omeniă, care sĕ-lŭ citéscă.

De câte orĭ vine vorba de lipsele nóstre culturale și materiale foile maghiare sunt cele dintâi, carĭ le constată. Le întrebămŭ acum ce s'a făcutŭ din partea stăpânirei ungurescĭ de 17 anĭ încóce ca să se îmbunătățéscă starea culturală și materială a poporului românŭ?

S'a înfrumsețatŭ Peșta, s'au băgatŭ sume enorme în clădirĭ pompóse, s'au vĕrsatŭ milióne pentru reconstruirea Seghedinului și se vorŭ vĕrsa pentru zidirea parlamentului din capitală, și pentru alte multe de aceste. Numai cu a cincea parte din aceste colosale sume se putea ferici întrégă Transilvaniă, décă s'arŭ fi întrebuințatŭ pentru ameliorarea stării țĕranilorŭ și pentru ridicarea culturii lorŭ.

Ba, vorŭ ḍice amabilii noștri protivnicĭ, amŭ înființatŭ și o universitate și mai multe scóle de statŭ ungurescĭ. — Bine, le vomŭ rĕspunde, dér spuneți-ne ce folosŭ au adusŭ poporului românŭ frumósele clădirĭ din Peșta și din Seghedinŭ și institutele vóstre ungurescĭ? Sĕmte elŭ aḍĭ după 17 anĭ măcarŭ o îmbunătățire câtŭ de mică a stărei sale materiale?

Sĕ nu ne venițĭ cu mângâierea, că peste o sută de anĭ, dacă ne vomŭ face toțĭ patrioțĭ bunĭ maghiarĭ, póte sĕ ne mérgă bine. Nu-i vorba de ce-o fi nu scimŭ când, e vorba de ceea ce este, acum îndată vremŭ sĕ scimŭ cum stămŭ și ce a făcutŭ stăpânirea ungurĕscă bine pentru noi?

Décă nu scițĭ, noi ve vomŭ spune.

In Deșiu capitala Solnocŭ-Dobĕca se înființéză unŭ teatru ungurescŭ. Comunele române din acestŭ județŭ suntŭ lipite de sĕrace, abia îșĭ potŭ susținé învĕțătorii cu lefurĭ de nimicŭ. Cu tóte astea li se impune comunelorŭ române din Solnocŭ - Dobĕca, ca sĕ contribue la acestŭ teatru. Țĕranii noștri stau sĕ péră de fóme, dér teatrulŭ maghiarŭ din Deșiu se face cu contribuirĭ silite dela ei.

Esemplele atragŭ. Ungurii din Têrgulŭ-Mureșului se decidŭ se facă și ei asemenea. Se arangéză unŭ balŭ pentru teatru maghiarŭ. Viceșpanulŭ e în fruntea comitetului. Elŭ trămite la representanțele comunelorŭ o circulară cu câte unŭ biletŭ, pe care pretinde ca comuna sĕ-lŭ rĕscumpere cu 5—10 fl. v. a. Notarulŭ de cercŭ sĕ fie însărcinatŭ de a trămite banii din lada comunală de-adreptulŭ cu evitarea formelorŭ oficióse (minden hivatalos szinezet kikerülésevel) la d-nu solgăbirĕu. Bietulŭ notarŭ face cum i se comandă, „ca sĕ nu rĕmână îndĕreptŭ" în împlinirea poruncilorŭ ce-i vinŭ de susŭ și la peste 160 de comune române destulŭ de lipsite din ju- dețulŭ Murĕșŭ-Turda li se stórce cu sila o sumă colosală nu pentru vr'unŭ grânarŭ, ci pentr'unŭ scopŭ cu totulŭ străinŭ, din care nicĭ neamŭ de neamulŭ lorŭ nu va puté profită.

Apoi mai ḍică foile din Clușiu, că poporulŭ nostru se plânge și se vaită de geaba și că este numai închipuire, că lanțurile sclăviei îĭ atêrnă de mânĭ și de picióre!

In totdéuna le amŭ adusŭ fapte spre a dovedi, că despoțĭ și tiranĭ suntŭ; aducĕ-ne acum și ei măcarŭ unŭ singurŭ faptŭ prin care sĕ ne pótă probá că voiescŭ binele poporului românŭ.

CRONICA POLITICĂ.

Interḍicerea banchetuli, ce avea sĕ se dea în onórea redactorilorŭ »Observatorului« și »Tribunei,« face pe »Magyar Polgár« din Clușiu, care represintă ideile celorŭ patru amploiațĭ ce au luatŭ parte la balulŭ românescŭ de acolo, sĕ scrie unŭ articulŭ de fondŭ, în care ḍice între altele: »Petrecerea, demonstrațiunea dușmană statului, s'a interḍisŭ. Acéstă a fostŭ unŭ »îndrăsnețŭ« începutŭ. »Sieb. D. Tageblatt« observă că pe astfelŭ de cale împăcarea naționalitățilorŭ cu greu s'ar puté dobêndí. La acéstă rĕspundemŭ noi, că nicĭ nu vremŭ sĕ ne'mpăcămŭ. Statulŭ ungarŭ nu va face nicĭ unŭ pasŭ. Și chiar dacă l'ar face și le-ar întinde mâna, acéstă mână nu le va oferi nicĭ o concesiune, nicĭ unŭ darŭ, ci o pedepsire.« Le place toastanților dela Clușiu darulŭ ce ni'lŭ promite »viteza« fóiă ungurĕscă? Mai bețĭ pentru înfrățire!

Amăritŭ e și »Székely Nemzet« pentru telegramele de felicitare, primite de »Observatorulŭ« și »Tribuna« în ḍiua în care era sĕ se dea banchetulŭ. Biata fóiă sĕcuiéscă sĕ vede că sufere de frigurile rachiului, de care mereu pomenesce.

*

O scire din Sofia comunică, că ministrulŭ președinte bulgarŭ Karavelov nu e nicĭdecum dispusŭ sĕ lase a se aplana conflictulŭ sêrbo-bulgarŭ; elŭ nu vrea sĕ facă nicĭ concesiunĭ Serbiei nicĭ sĕ'i dea satisfacțiune. In cercurile guvernamentale din Belgradŭ se susține părerea, că o resolvare favorabilă a certei pentru teritoriulŭ dela Bregova trebue sĕ se facă dependentă de o schimbare a guvernului bulgarŭ, deórece o intervențiune diplomatică a Austro-Ungariei, Germaniei și Rusiei este puținŭ probabilă. Se póte întêmpla ca prințulŭ Alexandru alŭ Bulgariei, care e pentru aplanarea conflictului, sĕ siléscă pe Karavelov a eși din guvernŭ, décă cumva influința rusă nu va face nicĭ o presiune asupra prințului în favórea lui Karavelov.

*

Protestulŭ Porții în contra acțiunii italiane pe malulŭ egiptén alŭ Mării roșie n'a aflatŭ aceea primire amicală la puterile împĕrătescĭ după cum s'ar fi presupusŭ în urma limbagiului celui bruscŭ alŭ organelorŭ din Viena și din Berlinŭ în contra procederii unilaterale a Italiei. Când s'a anunțatŭ ocuparea Beilului de Italia, erau ceva necăjite puterile pe Italia și se plânseră, că guvernulŭ regelui Italiei n'a aflatŭ demnŭ de a încunosciința puterile vecine despre intențiunea lui. Dar îndată politica intereselorŭ în Viena a covêrșitŭ politica de afacerĭ și s'a întrebatŭ, că ce motive potŭ îndemna pe Austria, de a sprijini Pórta într'o cestiune care nu-o atinge directŭ, pe când guvernulŭ Sultanului nu face nimica, pentru ca sĕ îndeplinéscă pretensiunile drepte și basate pe tractate ale cabinetului vienesŭ cu privire la joncțiunile căilorŭ ferate orientale. Dacă undeva, spoi în politica esternă se póte aplica principiulŭ acela care ḍice: do, ut des, adecă dau ca sĕ-mĭ daĭ, și se înțelege de sine că Austria nu este nicĭdecum dispusă pentru ochii cei frumoșĭ ai Turcilorŭ a se strica cu vecinulŭ sĕu italianŭ.

*

Despre espedarea episcopului catolicŭ Hryniewiecki din Vilna se scrie la »National Zeitung« din Petersburg: Episcopulŭ a procesŭ față cu clerulŭ sĕu într'unŭ modŭ arbitrarŭ și anume pe preoții, carĭ s'au arătatŭ binevoitorĭ cătră guvernŭ, i-au ștersŭ din matricole; din contră a pusŭ din propria sa autoritate în locurile lorŭ Polonĭ. Citarea episcopului la Petersburg a făcutŭ o impresiune detunătóre. Cu tóte că călĕtoria s'a ținutŭ ascunsă și a urmatŭ nóptea târḍiu, totușĭ s'au adunatŭ mulțime de ómenĭ pe strade și la gară. Acolo episcopulŭ s'a pusŭ în genunchĭ și mulțimea a urmatŭ după esemplulŭ sĕu. După ce s'a sculatŭ le dete tuturorŭ câțĭ erau de față binecuvêntarea archierĕscă. Tótă adunarea a lăcrămatŭ. Și pentru casulŭ, că episcopulŭ sĕ nu se mai întórcă la Vilna, îĭ deteră negustorii din Vilna multe lucrurĭ de suvenirŭ și darurĭ bogate. Sórtea episcopului din Vilna în Petersburg s'a decisŭ curêndŭ. Episcopulŭ îndată se duse după disposițiunea ministrului de interne la Jaroslavŭ, unde a fostŭ esilatŭ. Unŭ micŭ salariu de susținere i-se dete. Din procederea guvernului resultéză că relațiunile între guvernŭ și clerulŭ romanŭ s'au înăspritŭ fórte tare. Intervențiunea ultimă a guvernului în contra unui episcopŭ din Podolia pentru asemenea întêmplărĭ se cuprinde numai într'aceea, că i-s'a detrasŭ partea cea mai mare din salariu.

*

Cei dela Berlin așteptă în totŭ momentulŭ unŭ rĕspunsŭ din partea Portugaliei cu privire la negociațiunile cu »Association Africaine.« Se pare, că guvernulŭ portugezŭ, pentru ca sĕ scape de responsa-

bilitate faţă cu ţéra sa, voesce ca sĕ fie constrênsŭ de marele puterĭ la unŭ tractatŭ cu asociaţiunea. Subsemnarea unui tractatŭ între Danemarca şi între societatea dela Congo se aştéptă în ḑilele acestea.

Revendicările Româniloru.

Până acum Maghiarii dela putere trăiau în órba credinţă, că nemulţămirea Nemaghiarilorŭ faţă cu atitudinea adoratorilorŭ lui Abdulŭ Kerim paşa nu va puté pĕtrunde dincolo afară de graniţele Ungariei şi că sugrumarea şi desnaţionalisarea Nemaghiarilorŭ se va puté continuá în taină. Câtva timpŭ foile streine au datŭ credĕmêntŭ foilorŭ unguresci şi discursurilorŭ din dietă şi ocasiunale ale falsilorŭ liberalĭ consituţionalĭ, aşa încâtŭ avéu părerea că în adevĕrŭ trăimŭ în Ungaria ca în sinulŭ lui Avramŭ.

Curiositatea însă e lucru mare. Streinii voiau sĕ cunóscă starea lucrurilorŭ de aci prin ei înşişĭ; desamăgirea le-a fostŭ mare. Foile streine ca »Leipz. Tagblt.« şi »Münch. Allg. Ztg.« nicĭ nu mai găsescŭ cu cale sĕ scrie articule seriόse despre Ungurĭ. Altele, cărora desamăgirea le-a venitŭ mai târḑiu, totŭ mai credŭ încă că au cu cine sĕ stea seriosŭ de vorbă; ele iau în apĕrare pe Nemaghiarĭ, carĭ pentru modestele lorŭ cererĭ suntŭ defăimaţĭ de pressa »cavalerilorŭ« de industria falsului liberalismŭ constituţionalŭ.

Ĕtă ce scrie »Revue du monde latin« de pe luna Februariu despre starea lucrurilorŭ în Transilvania:

»De câtva timpŭ se facŭ încercărĭ (de pressa maghiară. — Red. „Gaz. Trans.«), a atrage atenţiunea diplomaţiei europene, că Transilvania ascunde în sine unŭ mare periculŭ pentru liniştea Orientului.

»E adevĕratŭ că Românii din acestŭ ţinutŭ protestéză energicŭ în contra purtării Maghiarilorŭ. In fondŭ, **ceea ce cerŭ locuitorii românĭ** ai Transilvaniei, carĭ formézâ maioritatea în acéstă provincià, **nu pare escesivŭ**: ei ar voi o universitate română, libertatea de a'şĭ vorbi limba lorŭ şi de a'şĭ profesa religiunea lorŭ. Ei strigă, nu în contra dominaţiunei casei habsburgice, ci în contra guvernului maghiarŭ, care **în dispreţulŭ justiţiei, a libertăţii, a bunului simţŭ**, şi în contra proprielorŭ sale interese, a întreprinsŭ sarcina nerealisabilă de a maghiarisa cu forţa pe Românĭ etc.«

Cestiunea Macedoniei.

»Die Presse,« care neîntreruptŭ se ocupă de totŭ ce se petrece în Macedonia, scrie următórele:

»In pressa sêrbă şi bulgară se urmézâ o viuă discusiune asupra stării de lucrurĭ din Macedonia şi asupra viitorului acestei provincii. De ambele părţĭ se afirmă că maioritatea poporaţiunei macedonone este sêrbă séu bulgară, după ḑiarulŭ care se ocupă de ea. In acelaşŭ timpŭ se espunŭ de ambele părţĭ şi alte fapte istorice séu etnografice spre a se putea reclama pe viitorŭ Macedonia ca ţéră sêrbă séu bulgară. Vomŭ reveni la timpulŭ opoturnŭ asupra acestei certe, din care se vede că ambele părţĭ nu se pricepŭ a face o deosebire între Albania şi Macedonia, mai alesŭ că nu esistă guvernamente albaneze şi macedonene, ci numai paşalîcurĭ ca celŭ din Scutari, Ianina, Priştina, Monastirŭ, Salonicŭ şi Seres. In fine mai observămŭ că foile ruse îşĭ iau datele lorŭ statistice în acéstă privinţă din voluminósa lucrare presenaată de comitele Ignatief în anulŭ 1878 Congresului dela Berlin. Pe acésta îşĭ întemeiază Bulgarii pretenţiunile lorŭ asupra Macedoniei şi d'aceea susţinŭ că paşalîculŭ Priştina face parte din acéstă provincià. La tóte aceste planurĭ de împărţélă ale Sêrbilorŭ şi Bulgarilorŭ vomŭ rĕspunde numai, că ei se ceértă pe pielea unei vulpe, pe care nicĭ n'au vĕḑut'o încă.«

Operaţiunile englese în Sudanŭ.

Foile oficióse din Londra publică următórele veştĭ despre chipulŭ în care Wolseley are de gândŭ sĕ procédă în Sudanŭ. Dênsulŭ va rĕmânea în Corti, pentru ca sĕ comunice cu guvernulŭ sĕu. Armata Nilului, condusă de Brackenburg, înaintéză spre Berber, şi Buller, care se află în Gubat, va ataca cât mai grabnicŭ Metammehul — de nu-lŭ va fi atacatŭ şi până acum. Buller va lăsa în urmă-i în Metammeh o garnisónă numĕrósă şi va înainta apoi cu corpulŭ principalŭ spre Berber, care va fi atacatŭ de-odată şi dela Sudŭ şi dela Nordŭ. După luarea Berberului va rĕmênea armata acolo tótă véra, în vreme ce calea Suackim-Berber va fi liberă După căderea Berberului, calea prin pustiulŭ Bajuda va fi părăsită. Trupele englese trimise la Suackim nu vorŭ fi lăsate sĕ înainteze multŭ pe calea Berber. Problema lorŭ este nimicirea lui Osman Digma şi deschiderea şoselei Berber. Aceste trupe vorŭ rĕmânea după aceea în Suackim. Drumulŭ de ferŭ dela Suakim la Berber va fi construitŭ repede sub apĕrarea trupelorŭ indice. Guvernulŭ englesŭ va căuta însĕ sĕ convingă prin o nouă proclamaţiune némurile din Sudan, că Anglia nu are nicĭ unŭ gândŭ rĕu faţă cu religiunea, libertatea şi neatêrnarea lorŭ, că voesce sĕ deschidă calea Nilului şi sĕ pună capĕtŭ negoţului cu sclavĭ.

SCIRILE ḐILEI.

Intr'unulŭ din numerile trecute, dândŭ scirea că scriitorulŭ italianŭ Angelo de Gubernatis a venitŭ în Ungaria sĕ adune date despre cele »3000 de celebrităţĭ« unguresci, amŭ făcutŭ observaţiunea că »Pester Lloyd« a lăsatŭ sĕ'i alunece condeiulŭ adăogândŭ două zero mai multŭ. Moritz Jokay a declaratŭ la serata dată la 14 Februariu n. în onórea scriitorului italianŭ, că **nu suntŭ decâtŭ 30 de celebrităţĭ unguresci**. O nouă dovadă că pressa unguréscă vrea cu orĭce preţŭ sĕ facă bou din brόscă.

—0—

O telegramă din Cluşiu către „Pester Lloyd« comunică, că regele Carolŭ alŭ României a trimisŭ advocatului Coroianu 200 francĭ pentru fondulŭ scólei de fete române ce se va înfiinţa în Cluşiu.

—0—

»Kolozsv. Köz.« spune, că la balulŭ ce l'au datŭ Românii din Cluşiu s'au introdusŭ şi patru indiviḑi beţĭ. Acestia erau Ungurĭ şi avéu de gândŭ sĕ provóce scandalŭ, au fostŭ însĕ scoşĭ afară evitându-se orice scenă neplăcută. Se vede că dintre Ungurĭ erau de faţă tocmai capii carĭ agită şi carĭ potolescŭ, după cum cerŭ interesele momentane.

—0—

La balulŭ costumatŭ arangiatŭ în ḑilele trecute de contele Tasilo Festetich în Budapesta, contesa Maria Andrásssy s'a presentatŭ în costumŭ naţionalŭ românescŭ de o rară eleganţă şi de mare preţŭ. Costumulŭ românescŭ a făcutŭ mare sensaţiune şi a plăcutŭ tuturorŭ.

—0—

»Monitorulŭ oficialŭ« publică decretulŭ regalŭ, cu data de 31 Ianuariu, prin care d. V. Alesandri se numesce trimisŭ extra-ordinarŭ şi ministru plenipotenţiarŭ alŭ României pe lângă Republica francesă, în loculŭ d-lui I. Bălăcénu, dimisionatŭ.

—0—

Balulŭ datŭ Vinerĭ séra de Societatea „Carpaţii« a reuşitŭ pe deplinŭ, spune »Naţiunea.« Multă animaţiă şi frăţiă. Românii de peste munţĭ, refugiaţĭ în România îşĭ strîngŭ din ce în ce mai multŭ rêndurile.

—0—

»United Ireland,« organulŭ lui O'Donovan Rossa, publică o telegramă din Dublinŭ care anunţă, că Fenienii vorŭ da o remuneraţiune de 10 000 dolarĭ aceluia, care va predá în mânile lorŭ viu séu mortŭ pe prinţulŭ de Wales.

—0—

Corespondentulŭ lui »Standard« telegrafézâ din Corti, că a sositŭ acolo unŭ curierŭ, care a părăsitŭ Chartumulŭ la 2 Februariu. Curierulŭ, care a percursŭ directŭ fără sĕ se oprescă undeva, pustia Bayuda, declară că nu scie nimicŭ despre căderea Chartumului şi despre mórtea lui Gordon.

Câţi Românĭ sunt peste Carpaţĭ?

Sub acestŭ titlu găsimŭ în »Naţiunea« următorulŭ articulŭ statisticŭ:

Nu ne-amŭ numĕratŭ până astăḑĭ, noi prin noi, şi de aceea spunemŭ felŭ de felŭ de cifre, mai multŭ séu mai puţinŭ greşite, căcĭ le scótemŭ din statisticele făcute de către duşmanii noştri. De ḑece anĭ şi mai bine n'avemŭ peste Carpaţĭ decâtŭ totŭ trei milióne de Românĭ. Şi totuşĭ ómenii acestia încă se înmulţescŭ, şi este constatatŭ că se înmulţescŭ în mai mare mĕsură decâtŭ Ungurii, în mai mare mĕsură decâtŭ Slovacii, carĭ se maghiariséză, şi în mĕsură multŭ mai mare decâtŭ Saşii carĭ stagnéză. Emigraţia, dacă răreşte icĭ şi colo rândurile elementului românescŭ, răreşte însĕ în acelaşŭ timpŭ şi pe cele ale Ungurilorŭ. Ce folosŭ? Statisticele maghiare presintă pentru rasa unguréscă sporulŭ celŭ mai mare cu care se póte lăuda unŭ poporŭ pe pămêntŭ, ne făcêndŭ abstracţiă nicĭ de jidanĭ. Şi dacă lucrurile vorŭ merge totŭ astfelŭ, dacă totŭ Ungurii vorŭ lucropi aceste pseudo-statistice, după douĕḑecĭ—cincĭḑecĭ de anĭ totŭ trei milióne de Românĭ vomŭ avea peste Carpaţĭ, dacă nu cumva vorŭ anunţa într'o bună diminéţă, că din Dacia centrală au dispărutŭ cu desĕvêrşire colonii lui Traianŭ.

Am ḑisŭ pseudo-statistice şi avemŭ dreptate. Tóte suntŭ puse în Ungaria în serviciulŭ intereselorŭ rasei usurpătóre, până şi sciinţa. Sciinţa statisticei mai vêrtosŭ se deprinde cu o falşitate premeditată, de care nu-şĭ potŭ dá séma de câtŭ cei nemijlocitŭ loviţĭ de ea. Cum ne închipuimŭ óre că procede statisticulŭ maghiarŭ, ca sĕ constate numĕrulŭ locuitorilorŭ carĭ aparţinŭ unei naţionalităţĭ? Aşa că întrébă: ce eştĭ tu: Ungurŭ, Românŭ, Sasŭ etc.? Feréscă D-ḑeu. Ilŭ întrébă: ce limbă vorbeştĭ? Dacă i-se rĕspunde: vorbescŭ **românesce**, atuncĭ **póte** că va fi admisŭ în rubrica Românilorŭ; dacă vorbesce şi românesce şi ungaresce, de şi Românŭ şi spune că este, cu greu este trecutŭ în acéstă rubrică; dacă în sfêrşitŭ şi-a uitatŭ limba maternă, cea românéscă, şi avemŭ din nenorocire fraţĭ de aceştia peste 60,000 în Sĕcuime şi póte multŭ mai mulţĭ în părţile extreme ale Crişanei, Maramureşului, — e rubricatŭ ca Ungurŭ neaoşŭ, deşi Românulŭ protestéză, spune că este Românŭ şi de religiunea românéscă. E poruncă de susŭ şi aicĭ, ca în tóte, în ţĕrile subjugate de Ungurĭ: sĕ nu se caute adevĕrulŭ şi sĕ nu se spue decâtŭ dacă prieşte poporului, maghiarŭ; sĕ se calce în picióre şi sĕ se desfigurezei dacă aşa cerŭ interesele asupritorului.

Intr'o statistică unguréscă se întêmplă de nicĭ sĕ nu-ţĭ mai recunoscĭ judeţulŭ séu satulŭ în care te-ai născutŭ. Tu te sciai născutŭ într'unŭ satŭ, într'unŭ judeţŭ românescŭ şi peste nópte Ungurii ţi-l'au ciuntitŭ şi ţi-l'au făcutŭ dacă nu întregŭ unguresců, de sigurŭ însă de jumĕtate. Câţĭ nu am păţit'o astfelŭ! — Unŭ Românŭ se plânge într'o fóiă de peste munţĭ că în statirtica unguréscă dela 1880, din cei 811 Românĭ greco-catolicĭ, carĭ locuescŭ în satulŭ sĕu, suntŭ înscrişĭ numai 93 ca **Românĭ**, ér 718 ca Ungurĭ, cu tóte că toţĭ grăiescŭ românesce şi se lépădă de naţia maghiară. Unŭ altŭ casŭ totŭ în acea statistică: judeţulŭ Satmarului e presintatŭ cu 167,000 de Ungurĭ, pe când în realitate suntŭ numai 95,000, ér Românii suntŭ puşĭ cu 99,063, deşi suntŭ 116,438. — Ungurii şi-au însuşitŭ anume, fără nicĭ o sfială, pe Jidovĭ, pe catolicii Nemţĭ, pe Ruşnecĭ şi pe de-asupra, ca o bucătură specialŭ de delicată 22,000 de Românĭ.

Cu neputinţă nu este, în aceste condiţiunĭ sĕ precisămŭ în modŭ esactŭ, numĕrulŭ Româniloru de peste Carpaţĭ. Ceea ce suntemŭ în dreptŭ a face, pe **puţinŭ**, e de sigurŭ, dacă nu sĕ îndoimŭ cifra statisticei unguresci, sĕ punemŭ încă unŭ sfertŭ din ea, şi sĕ nu mai ḑicemŭ dara pe viitorŭ »trei milióne de fraţĭ robiţĭ de Ungurĭ,« ci celŭ puţinŭ **patru** şi fiind-că este şi Bucovina, sĕ ḑicemŭ **peste patru**.

Unŭ mare folosŭ ar aduce naţiunii lorŭ episcopatele române de peste munţĭ, dacă ar publica în fiecare anŭ, séu celŭ puţinŭ din trei în trei anĭ, tabele esacte despre credincioşii lorŭ carĭ suntŭ toţĭ Românĭ. Atuncĭ amŭ demasca tótă pehlivănia unguréscă şi n'amŭ mai şovăi. Până atuncĭ..... vomŭ înşira mai la vale, numele tuturorŭ **judeţelorŭ românescĭ** de peste munţĭ, unde elementulŭ nostru e séu în maioritate covĕrşitóre, séu alcătuindu-le, cum amŭ ḑice, elŭ singurŭ. Aceste judeţe pórtă pecetea naţionalităţei române:

1. Cluşulŭ 196,307 locuitorĭ. 2. Dobêca 193,677 locuitorĭ. 3. Bistriţa-Năsĕudŭ 91,017 locuitorĭ. 4. Murĕş-Turda 158,999 loc. 5. Braşovŭ 82,929 loc. 6. Făgăraşŭ 84,571 loc. 7. Têrnava-Mare 132,454 loc. 8. Têrnava-Mică 92,214 loc. 9. Sibiiu 141,627 loc 10. Hunedóra 248,464 loc. 11. Alba-Iulia 178,201 loc. 12. Turda 137,031 loc. 13. Caraşŭ Severin 381,304 loc. 14. Timişŭ 396,045 loc. 15. Torontalŭ 530,988 loc. 16. Cenad 109,110 loc. 17. Arad 303,964 loc. 18. Bihor 446,777 loc. 19. Sĕlagiu 171,079 loc. 20. Satu-Mare 283,092 loc. 21. Maramureşŭ 227,436 locuitorĭ.

Bucovina numĕră în totalŭ 571,691 locuitorĭ, din care maioritatea relativă Românĭ.

Din Ardélŭ am trecutŭ cu vederea cele trei judeţe sĕcuescĭ: Háromszék, Odorheiu şi Cic, căcĭ, cu toţĭ Românii risipiţĭ prin ele în mare numĕrŭ, pórtă nota maghiarismului. — In unele din celelalte judeţe sunt mulţĭ streinĭ, chiar în cele mai espuse, Românii întrecŭ însĕ prin numĕrŭ orĭce elementŭ.

CORESPONDENŢA NÓSTRA DIN COMITATE.

Teuşŭ, 8 Februarŭ n. 1885.

Domnule Redactorŭ! Binevoiţĭ a publica următórele rêndurĭ: Balulŭ nu docentele l'a arangiatŭ, ci noi subscrişii împreună cu d-nii Bălanŭ Stefanŭ, Munteanu Jacobŭ, Tiuşanŭ Ioanŭ şi Munteanu Georgiu, toţĭ proprietarĭ, în folosulŭ numitului docente, în semnŭ de recunoscinţă pentru multele binefacerĭ ce ne-a făcutŭ în decursŭ de 14 anĭ. Balulŭ a decursŭ în ordine esemplară, precum a scrisŭ şi »Közérdek« din Aiudŭ. Toţĭ participanţii fără deosebire de naţionalitate au fostŭ deplinŭ mulţămiţĭ. De asemenea n'amŭ avutŭ neplăcerĭ nicĭ din partea ospĕtarului.

Ne permitemŭ acuma a reflecta şi d-lui parochŭ Gregoriu Sêrbu. Rĕspundemŭ că noi cei de susŭ arătaţĭ amŭ aragiatŭ balulŭ în semnŭ de stimă către docentele, care prin purtarea sa o merită. Nu putemŭ a nu ne esprima durerea, când vedemŭ desfăşurându-se pe calea publicităţii, astfelŭ de lucrurĭ şi încă la iniţiativa d-lui parochŭ Gregoriu Serbu, care de când e în Teuşiu în nicĭ o afacere câtŭ de mică nu ne-a ajutatŭ, pe când numitulŭ docente în tóte afacerile destulŭ de numeróse obvenite în comuna nóstră de 14 anĭ ne-a ajutatŭ şi încă cu succese strălucite.

Iacobŭ Jomaleanu, sub-jude, tutore Comun. şi proprietarŭ. — Efremŭ Raţŭ, primarŭ.

Memorandulŭ
Reuniunei provinciale a învĕţătorilorŭ din Austria inferióră.

Comitetulŭ centralŭ alŭ reuniunei învĕţătorilorŭ din Austria inferióră a lucratŭ unŭ memorandŭ, care pledézâ pentru delăturarea sistemului actualŭ de clase de salariu după teiulŭ scólelorŭ, pentru ca sĕ se introducă unŭ statŭ concretualŭ şi în legătură cu acésta o regulare a retribuţiunilorŭ corpului didacticŭ dela scólele civile şi poporale din Austria inferióră.

In memorandŭ se accentuézâ mai cu sémă, că im-

părţirea actuală a scólelorŭ în trei clase în privinţa salariului după locurĭ, are urmărĭ rele pentru scóle, pentru că multe scóle cu salariulŭ de clasa a treia trebue sĕ rĕmână lunĭ de ḑile, ba anĭ întregĭ neocupate. Sistema actuală se pare faţă cu comunele şi cu contribuabilii nejustificată, din causă că contribuţiunea scolară este de o potrivă împărţită, şi de aceea şi ţĕranulŭ pretinde cu dreptŭ cuvêntŭ, ca sĕ aibă o scólă totŭ aşa de bună ca şi cetăţénulŭ din cetate. Se propune în memorandŭ, ca gradaţiunile salariului după feliulŭ scólelorŭ sĕ se caseze şi sĕ se stabiléscă unŭ statŭ concretualŭ alŭ învĕţătorilorŭ din Austria inferióră afară din Viena după următórele trei categorii: 1. Unŭ statŭ concretualŭ alŭ învĕţătorilorŭ civilĭ cu două clase de câte 1000 fl şi de câte 900 fl. 2. Unŭ statŭ alŭ învĕţătorilorŭ poporalĭ cu patru clase de câte 900 fl., 800 fl., 700 fl. şi 600 fl. 3. Unŭ statŭ alŭ adjuncţilorŭ cu două clase de câte 600 fl. şĭ decâte 500 fl. Remuneraţiunea adjuncţilorŭ fără testimoniu de calificaţiune se stabilesce fără diferinţă de locŭ cu câte 400 fl. Stabilirea şi evidenţa statului după categorii afară din Viena o face şi-o ţine comitetulŭ provincialŭ, ér în Viena consiliulŭ municipalŭ. La introducerea învĕţătorilorŭ în statulŭ respectivŭ şi la înaintarea lorŭ suntŭ de a se asculta autorităţile scolare cercuale pe calea consiliariului scolariu provincialŭ. Prin noua împărţire sĕ nu sufere nicĭ o scădere singuraticii învăţătorĭ din retribuţiunile actuale, computabile la pensiune. In consecinţa desfiinţării claselorŭ de salariu după localităţile scólelorŭ se propune: Adausurile funcţionale ale diriginţilorŭ scolarĭ la scólele poporale se vorŭ computa după numĕrulŭ claselorŭ sistemisate, pentru fiecare clasă o sumă anuală de 30 fl. ce se va computa la pensiune. Diriginţii scólelorŭ poporale de câte o clasă vorŭ căpĕta pentru funcţiunea de diriginţĭ o sumă anuală de 40 fl. Pentru purtarea agendelorŭ scolare vorŭ căpĕta directorii acelorŭ scóle civile, care suntŭ împreunate şi cu scóle poporale, câte 300 fl. pe anŭ, ér directorii scólelorŭ civile de câte trei clase vorŭ căpĕta câte 200 fl. Are o scólă civilă séu poporală clase paralele, atuncĭ capĕtă directorulŭ o remuneraţiune decâte 30 fl. pe anŭ, care nu se socotesce la pensiune. Cuincuenalele pentru învĕţătorĭ definitivĭ dela scólele poporale şi civile sĕ fiă câte 100 fl. Suma care s'ar recere după cum cere memorandulŭ ar face pe unŭ anŭ 362,160 fl.

Dacă se plângŭ învĕţătorii din Austria asupra calamităţilorŭ, de care sunt loviţĭ cu privire la clasarea salarelorŭ şi cerŭ sĕ se facă îmbunătăţirĭ în tóte privinţele, măcar că în Austria s'au făcutŭ îmbunătăţirĭ, atuncĭ ce sĕ ḑicemŭ de bieţii învĕţătorii noştri? Imbunătăţirĭ la noi sunt neapĕratŭ de lipsă dacă e vorba ca sĕ nu înceteze cursulŭ sĕu regulatŭ din causa salarielorŭ necorĕspunḑĕtóre.

Cestiunea îmbunătăţirii salarelorŭ corpului nostru didacticŭ, de care atêrnă progresulŭ scólelorŭ, ar trebui sĕ preocupe în primulŭ locŭ autorităţile şi corporaţiunile nóstre scolare administrative, la care de unŭ şirŭ de anĭ, corpulŭ didacticŭ de aci totŭ mereu cere prin memorande şi representaţiunĭ, ca sĕ se facă salare corĕspunḑĕtóre obligămintelorŭ, ce au de a le împlini după legile cele grele şi aspre scolare.

Este timpulŭ supremŭ ca corporaţiunile nóstre administrative sĕ se gândéscă cu tótă seriositatea la acéstă cestiune. Sĕ nu facemŭ şi noi cum au făcutŭ ordinariatele nóstre scolare cu fondulŭ de pensiune alŭ învĕţătorilorŭ, unde perdemŭ în favorulŭ altora peste o jumĕtate de milionŭ şi pe totŭ anulŭ câte 25,000 fl. Acestea sume enorme le-a perdutŭ biserica nóstră autonómă numai din causa indolinţii şi fatalismului orientalŭ, cu care s'au tractatŭ treburile nóstre scolare în tóte diecesele nóstre românescĭ. Acuma trebue sĕ asude sudorĭ de sânge autorităţile nóstre scolare confesionale, ca sĕ scótă din ghiarele celorŭ dela putere prada ce au apucat'o.

Din parlamentulŭ românŭ.

(Camera)

Şedinţa dela 1 Februariu. — D. Strejescu întrébă dacă proiectulŭ de lege pentru îmbunătăţirea sórtei clerului s'a depusŭ la birou, şi dacă s'a depusŭ, sĕ se învite comisiunile ca sĕ se pronunţe mai repede asupra lui. D. Preşedinte spune că ministerulŭ cultelorŭ l'a retrasŭ spre a'lŭ mai studia şi modifica. D. Sefendache spune că n'ar trebui ca camera sĕ se preocupe de acésta lege, fiindcă ministerulŭ a făgăduitŭ că va presinta elŭ însuşĭ unŭ proiectŭ de lege şi n'ar trebui ca adunarea sĕ fie pusă în posiţiă a se ocupa de două orĭ cu acéstă lege. D. Iepurescu cere a i se permite sĕ citéscă două proiecte de lege prin carĭ nisce ţĕranĭ sĕ fie ertaţĭ de datorii către Statŭ. Propunerea se primesce. D. Iepurescu dă citire proiectului de lege pentru scutirea locuitorilorŭ, foştĭ arêndaşĭ ai moşiilorŭ statului Rĕsăritŭ-Apusŭ şi Valea Cotmeni din judeţulŭ Argeşŭ, de suma de lei 32,791,40 datorite către Statŭ din anii 1871—79. D. Cerchezŭ întrébă dacă s'au luatŭ garanţii dela acestĭ sătenĭ când li s'au arendatŭ moşiile.

D. ministru alŭ domeniilorŭ rĕspunde că s'au luatŭ garanţii, dar că sătenii n'au fostŭ în stare sĕ plătéscă fiind fórte sĕracĭ şi toţĭ casierii, carĭ au avutŭ ordine sĕ'i urmăréscă, n'au avutŭ ce lua. Se cere închiderea discuţiunei şi se primeşce. Legea în totalŭ se admite cu 72 voturĭ contra 3. D. Iepurescu, raportorulŭ comisiunei delegaţilorŭ, dă citire proiectului de lege pentru scutirea sătenilorŭ foştĭ arendaşĭ ai statului pe moşiile Vênĕtorii, Têrgu-Vêntului etc. de remăşiţele datorite. D. Cerchez spune că va vota în contra acestei legĭ, fiindcă statulŭ nu trebue sĕ perḑă atâtea sume de banĭ, ci trebue sĕ urmăréscă pe toţĭ datornicii sĕi. D. ministru alŭ domeniilorŭ ḑice că statulŭ totŭ nu va câştiga nimicŭ, dacă va avea în registre datorii ce nu se potŭ încasa. Guvernulŭ, ḑice d-sa, n'a voitŭ sĕ'i urmăréscă, căcĭ unŭ guvernŭ liberalŭ nu trebue sĕ urmăréscă pe nisce ómenĭ carĭ au ajunsŭ sĕ nu mai aibă nicĭ cenuşe în vatră. Cere dar a se vota legea. D. Cogălniceanu susţine proiectulŭ de lege, făcênd observărĭ d-lui Cerchez, că, în locŭ ca d-sa sĕ susţie ca guvernulŭ sĕ fie mai puţin aspru, tocmai d-sa apasă mai multŭ pe nenorociţii sătenĭ? Inţelegŭ, ḑice d nu Cogălniceanu, sĕ vii alăturea cu mine şi sĕ stărui a nu se păgubi statulŭ cu cifre marĭ, ér nu sĕ nu se scutéscă nisce nenorociţĭ ţĕranĭ. Discuţia se închide. Legea în totalŭ se votéză. D. Vilacros citesce proiectulŭ de lege prin care statulŭ sĕ fie autorisatŭ a ceda 6 pogóne teren judeţului Vêlcea pentru clădirea unei casarme de dorobanţĭ. Legea în totalŭ se votéză fără discuţiă. D. Iepurescu, raportorulŭ comitetului de delegaţĭ, citesce proiectulŭ de lege pentru ertarea rĕmăşiţelorŭ datorite Statului a mai multorŭ locuitorĭ din judeţulŭ Tecucĭ. Legea în totalŭ se votéză fără discuţiă.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Viena, 17 Februariu. — Părechea princiară de corónă a visitatŭ şi a felicitatŭ pe comitele şi comitesa Taaffe.

Berlin, 17 Februariu. — Reichstagulŭ a primitŭ mărirea taxei vamale cu 3 mărcĭ pe sĕcară şi grâu.

Paris, 17 Februariu. — La înmormêntarea scriitorului socialistŭ Valles, cununa dăruită de socialistii germanĭ a provocatŭ bătaiă, din causă că câţiva studenţĭ au voitŭ sĕ înlăture cununa; doi studenţĭ au fostŭ răniţĭ. In mai multe puncte s'au auḑitŭ strigătele: „Josŭ cu Germanii!“

DIVERSE.

Insurătóre cu sila. — In Frankfurt lângă Main apăru la tribunalŭ, în ḑilele trecute, o fată tênĕră şi frumuşică cu advocatulŭ sĕu şi acusă pe unŭ tênĕrŭ architectŭ de acolo, ca acesta séu sĕ o ia în scurtŭ timpŭ de soţiă, séu sĕ'i plătéscă 10,000 mărcĭ despăgubire cu interese de 6% dela 25 Augustŭ 1884. Fata se logodise cu tênĕrulŭ omŭ, dovedindŭ acésta printr'unŭ pachetŭ de scrisorĭ, dér ginerile luase lucrulŭ în glumă. Acusatulŭ declară înaintea judecătorului, că a promisŭ a o lua de soţiă, dér nu este în stare sĕ susţină o femee. Din contră partea acusătóre reflectă, că acusatulŭ are din partea mamei sale o avere de 50,000 mărcĭ, pe care o administréză tatălŭ sĕu. Adevĕratŭ că venitulŭ sĕu lunarŭ e de 100 mărcĭ, dér unui bărbatŭ cultŭ îi este uşorŭ a'şĭ găsi unŭ postŭ mai bunŭ. Sentinţa sună: Acusatulŭ este obligatŭ sĕ se cunune cu acusatórea în timpŭ de două lunĭ şi sĕ plătéscă cheltuelile procesului. In casŭ că acusatulŭ nu esecută sentinţa, sĕ plătéscă acusătórei 10,000 mărcĭ.

* * *

Duelŭ pentru o şapcă. — In Colonia s'au duelatŭ doi oficerĭ pentru lucru de nimica. Sublocotenentulŭ Wille fusese séra în casină şi tocmai voia sĕ plece acasă. Când 'şĭ puse şapca în capŭ, se apropiă de elŭ subloc. Gutzkov, spunêndu'i că şapca e a lui. Subloc. Wille susţinea contrarulŭ şi Gatzkov ilŭ lovì peste faţă cu şapca. Dumінecă în sĕptămâna trecută s'au duelatŭ. Condiţiunile au fostŭ: 15 paşĭ distanţa cu înaintare la 5 paşĭ. După unii s'au schimbatŭ 12 glónţe, după alţii 27, până ce subloc. Wille a primitŭ unŭ glonţŭ în pântece şi cădŭ mortŭ. Consternaţiunea e generală în Colonia.

* * *

Cum pedepsea prinţulŭ Danilo. — Prinţulŭ Muntenegrului Danilo, care se suì pe tronŭ la 1852, era de o asprime ne mai pomenită faţă cu supuşii sĕi, fără deosebire de persónă, când aceştia comitéu vre-o faptă urîtă. Aşa unŭ preotŭ, care refusase a înmormêntă unŭ Muntenegrénŭ sĕracŭ, fŭ aspru pedepsitŭ. Tocmai trecea prinţulŭ Danilo, venindŭ dela vênĕtóre, pe lêngă cimitirŭ şi auḑindŭ sgomotŭ şi vaete întrebà despre cele ce se petrecéu acolo. Aflândŭ că preotulŭ refusă înmormêntarea, fiindcă nu i se plătesce, prinţulŭ poruncì ómenilorŭ sĕi sĕ pună mâna pe preotŭ şi sĕ'lŭ înmormênteze pe elŭ de viu. Aşa se şi făcŭ. Poruncì apoi sĕ se sape o nouă grópă şi aducêndu-se unŭ preotŭ din cea mai de aprópe localitate, înmormêntà cadavrulŭ cu onorurile unei căpetenii a ţĕrii. De atuncĭ ferit'a Dumneḑeu sĕ mai refuse vre-unŭ preotŭ a înmormênta fără plată pe sĕracĭ. Ce ar fi făcutŭ unŭ Danilo în ḑilele trecute?

* * *

O nuntă cu omorŭ şi rănirĭ. — Căsătoria lui Colson Baldridge, din Webber's Falls, teritoriulŭ indianŭ, a fostŭ celebrată printr'unŭ balŭ în casa vecinului şi amicului seu Davis. Era whiskey în de ajunsŭ pentru toţĭ învitaţii, şi petrecerea era dintre cele mai vesele. Către orele 12 din nópte, ginerele fŭ rănitŭ de unŭ glonţŭ sloboḑitŭ d'afară. Elŭ alergà îndată spre uşe şi cădŭ mortŭ, după ce slobozi trei glónţe de revolverŭ în direcţiunea omorîtorului sĕu, care o luase la fugă. La scirea despre mórtea lui Baldridge, toţĭ şi-au scosŭ revolverele din buzunarŭ, şi peste cincĭ-ḑecĭ detunărĭ au rĕsunatŭ în sala de balŭ. Dupăce trecŭ primulŭ momentŭ de aprindere, dănţuitorii, vĕḑêndŭ că nu sciu pentru ce se batŭ între ei, depuseră armele şi ridicară pe răniţĭ, carĭ erau în numĕrŭ de cincĭ, din carĭ patru făcéu parte din secsulŭ frumosŭ, şi anume Jenni Butler, Jenni Smith, şi două indiane. Singurulŭ bărbatŭ rănitŭ este unŭ indianŭ numitŭ Joe Muskrat. Colson Baldridge omorîse acum câtva timpŭ p'unŭ órecare Jesse Foreman, şi se presupune că unulŭ din amicii acestuia l'a omorîtlŭ la rêndulŭ lui.

* * *

Principalele preocupărĭ ale femeei. — Ecă, după unŭ filosofŭ, carĭ suntŭ principalele preocupărĭ ale femeiei în viaţa sa:

La patru anĭ, ea se gândesce la bombóne; la 7 anĭ, singura ei grije este păpuşa; la trei-spre-ḑece anĭ, cugetă ḑiua şi nóptea la vĕrulŭ ei; la opt-spre-ḑece anĭ, se gândesce la căsătoriă; la două-ḑecĭ şi cincĭ de anĭ, îşĭ mângăe copilaşulŭ; la trei-ḑecĭ şi cincĭ de anĭ, ea este preocupată de primulŭ ei firŭ de pĕrŭ albŭ; la patru-ḑecĭ de anĭ se vede pe faţă-i prima sbârcitură şi grija de care e coprinsă; la cincĭ-ḑecĭ de anĭ, [ea se gândesce la trecutŭ; în fine, la şése-ḑecĭ de anĭ, femeia nu cugetă decâtŭ la reverendulŭ părinte X...., directorulŭ sĕu spiritualŭ!

Lăsămŭ filosofului în cestiune rĕspunderea observaţiunilorŭ séle.

* * *

Costumulŭ românŭ într'unŭ balŭ aristocraticŭ în Budapesta. Sub acestŭ titlu cetimŭ în »Familia«: La strălucitulŭ balŭ costumatŭ datŭ de contele Tassilo Festetich şi soţia sa ducessa Hamilton, în sĕptămâna trecută în palatulŭ lorŭ din Budapesta, între admirabilile costume din tóte epocele şi a tuturorŭ naţiunilorŭ, s'au remarcatŭ şi două costume naţionale române, care au făcut mare efectŭ. Unulŭ, eşitŭ din atelierele societăţii »Furnica« din Bucurescĭ, a fostŭ purtatŭ cu deosebită graţiă şi maiestate de frumósa contesă Maria Andrássy. Fidelŭ tradiţiunii în tóte detailele, bogăţia costumului ardicată prin scule de monede antice rare şi preţióse, avea de cea mai rară podóbă două cosiţe negre până la călcâi, precum se cere adevĕratei frumuseţi românescĭ. Totulŭ era decĭ admirabilŭ.

Visulŭ poesiei române a fostŭ personificatŭ de juna contesă Blanca Hessenstein. Nicĭ micuţă, nicĭ năltuţă, cu ochii marĭ negri ca murele, cu cosiţe ca raḑe vii rupte din sóre, făţişóra sa spuma laptelui, obrajorii sĕi doi trandafirei, cu iia numai fluturĭ şi mărgele, cu totŭ modulŭ sĕu d'a purta cel mai frumosŭ costum dela Golescĭ, răpitórea contesină nu părea o fiinţă aievea, ci o ḑînă-copilă creată de imaginaţiunea poetei-regine séu a bardului dela Mircescĭ. Năframă la brău, florĭ la cingătóre, ciorapĭ cusuţĭ cu fluturĭ şi betélă, papucei negri cu funte marĭ roşie, florĭ sĕmĕnate în cosiţe de susŭ până josŭ, nenumĕrate micĭ detaile arĕtau c'acestŭ costumŭ a fostŭ arangiatŭ şi pusŭ c'o îngrijire deosébită. Cercetândŭ causa, aflarămŭ, că încântătórea contesă este p'atâtŭ română pecâtŭ germână-maghiară. Muma mumei sale a fostŭ contessa Kornis, născută br. Stîrcea, adecă fiică d'a ilustrei familie Stîrcea, care dela Stefanŭ şi până acum, este din cele mai patriotice ale aristocraţiei bucovinene.

* * *

Producţiunea de aurŭ a pământului. — După datele oficiale americane, producţiunea totală de aurŭ a tuturorŭ ţĕrilorŭ în anulŭ 1884 a fostŭ numai de 188 milióne fiorinĭ de aurŭ; ea a căḑutŭ constantŭ dela 1860, după ce s'au scosŭ cantităţile cele marĭ de aurŭ în California şi Australia. Numai producţiunea de aurŭ a Rusiei s'a suitŭ continuu şi vine nemijlocitŭ după California. In 1884 producţiunea în Australia a fostŭ de 54 milióne fiorinĭ de aurŭ, în California de 52 milióne, în Rusia de 46 milióne, în tóte celelalte ţĕrĭ de 26 milióne. Producţiunea totală de aurŭ în cei 28 de anĭ, dela 1857—1884 inclusivŭ, se evaluéză la 6854 milióne fiorinĭ de aurŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 16 Februarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.30
Rentă de hârtiă 5%	93.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	121 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.—
Bonurĭ rurale ungare	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	102.—
Bonurĭ croato-slavone	101.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	118.30
Renta de hărtiă austriacă	83.20
Renta de arg. austr.	83.35
Renta de aurŭ austr.	106.70
Losurile din 1860	138 —
Acţiunile băncei austro-ungare	866 —
Act. băncei de creditŭ ung.	312.50
Act. băncei de creditŭ austr.	302.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.80
Napoleon-d'orĭ	9.80½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.45
Londra 10 Livres sterlinge	124.10

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 2 Februariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	—
Renta rom. amort. (5%)	93¾	—
» convert. (6%)	88	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	98⅝	—
» „ „ (5%)	85½	—
» » urban (7%)	96¼	—
» » „ (6%)	90¾	—
» » » (5%)	83½	—
Banca naţională a României	1195	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	280	—
« » » Naţională	217	—
Aurŭ	12½%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 17 Februarie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.74	Vênd.	8.78
Argint românesc	»	8.50	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.76	»	9.78
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	129.—	„	130.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Mersulŭ trenurilorŭ
pe linia Predealŭ-Budapesta a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu	10.08	5.59	9.18	
Cluşiu	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezŏ-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezŏ-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.16	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.